

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

Urininkontinens – økt kunnskap vil bedre behandlingen

Anne G. Vinsnes

Urininkontinens

120 s, tab, ill. Oslo: Akribe, 2005. Pris NOK 198
ISBN 82-7950-076-6

Urininkontinens er en liten og hendig lærebok for pleiepersonell. Forfatteren har ønsket å øke kunnskapen om lidelsen, for å bedre behandlingen for en vanskelig pasientgruppe. Boken går ikke inn på medikamentell og kirurgisk behandling og vil derfor være for

ufullstendig for leger. Men er man seg dette bevisst, kan den også for leger være opplysende om flere aspekter på feltet.

Den er meget oversiktlig bygd opp, med tydelige emneoverskrifter, noe som gjør den godt egnet som oppslagsverk. Språket er lettfattelig, uten mange medisinske termer. Dette gjør selvfølgelig at den kan bli noe upresis. Det er ikke noen stor ulempe, snarere en fordel, fordi den primært henvender seg til pleiepersonell.

Først er det en grei og absolutt tilstrekkelig gjennomgang av de nedre urinveiers normale anatomi og funksjon. Dette er praktisk vinklet, ved at det er lagt vekt på å forklare hvordan ulike situasjoner i dagliglivet innvirker på funksjonen. Det største kapitlet er viet funksjonsforstyrrelser som resulterer i urininkontinens. Kapitlet er fullstendig og berører de aller fleste felter som bør være med. Ikke bare sykdomstilstander i de nedre urinveier blir belyst, også utenforliggende faktorer innvirkning på inkontinens og andre funksjonsforstyrrelser i blære og urethra blir drøftet. Kapitlene om trening og behandling er grundige. De aller fleste aspekter er kommet med, men legens og sykepleierens rolle sammenblandes ofte. Det kommer ikke klart nok frem at pasienten bør være utredet og diagnostisert av lege før spesifikke planer legges av sykepleiere. Det er riktig at man i en bok av og for sykepleiere ikke går inn på medikamenter og kirurgi, men behandlingsmulighetene bør likevel vektlegges riktig, og det bør altså fremheves at dette er de viktigste behandlingsformer. Når det for eksempel fremstilles som om bekkenbunnstrening er den

sentrale form for behandling av stressinkontinens, blir det positivt feil. En slik holdning kan føre til at pasienter blir unndratt behandling de kunne hatt stor nytte av.

Et svært godt kapittel om hjelpemidler kan avgjort være til stor nytte, også for leger. Til slutt er det gode kapitler om forebyggende tiltak, kostnadsaspekter og holdningsskapende arbeid. Dette er en bok som berører alle aspekter ved urininkontinens, og den har en praktisk og jordnær tilnærming til problemet. Den åpner og slutter med praktiske råd for hvordan man kan legge opp prosjekter for å bedre inkontinensomsorgen i sykehjem.

Forfatteren har etter mitt syn rett i at økt kunnskap vil bedre omsorgen for denne pasientgruppen. Boken er i så henseende, til tross for mine innvendinger, et nyttig bidrag og burde være anbefalt lesning for pleiepersonell ved sykehjem. Den vil også kunne være hendig hjelp for urostomisykepleiere og vanlige sykepleiere i sengeavdelinger.

Ellen Borstad

Kvinneklinikken
Ullevål universitetssykehus

Helserett for den interesserte

Asbjørn Kjøenstad

Helserett

376 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2005.
Pris NOK 398
ISBN 82-05-31112-9

En nestor i norsk helserettslig fagmiljø har gitt sine betraktninger til helseretten slik den fremstår etter innføring av en rekke nye lover på området. Forfatteren henvender seg vesentlig til jusstudenter som velger helserett som

spesialfag, men han favner også ledere og administratorer på ulike nivåer.

Det er flere innledende kapitler av generell karakter, der forfatteren illustrerer utvikling av rettspraksis med eksempler fra helserettslige områder. Rettighetstenkningen i forhold til helsetjenesten er også omhandlet i flere kapitler, hvordan denne er vokst frem fra et tidligere paternalistisk helsevesen til

dagens situasjon med pasientrettigheter, klage- og erstatningsordninger. Siste del tar for seg enkelte sentrale temaer fra helsepersonelloven, spesialisthelsetjenesteloven og loven om psykisk helsevern.

Boken er skrevet av en jurist, med akademisk tilnærming. Oppbyggingen og henvisningene følger juridiske tradisjoner og kan virke noe fremmedgjørende for lesere fra en annen tradisjon, med litt omstendelige henvisninger til lover, forarbeider og dommer. Språkdrakten er juristens, og forfatteren kunne ha vist litt større vilje til å bringe helsearbeidere inn i terminologien, «subsumsjon» og «culpanorm» hører ikke med til dagligtalen. Første del er samtidig holdt i en personlig form, med henvisninger til «den gang jeg var sekretær for legelovutvalget» og liknende, hvilket gjør den lett tilgjengelig.

Det er fortjenestfullt at Kjøenstad (og enkelte andre jurister) lager fremstillinger som bidrar til at helsepersonell får bedre innsikt i hvordan helsetjenesten også er en del av et rettslig regulert samfunn. Dessuten er det en interessant fremstilling av hvordan pasientenes stilling har endret seg gjennom 30 år, og hvordan dette gjenfinnes i dagens lovgivning. Slik blir dette et viktig bidrag til forståelse av det medisinske samfunn vi opptrer i.

På de siste 130 sider har forfatteren måttet gjøre et utvalg blant aktuelle lover og paragrafer. Noe er utførlig tatt med, annet er utelatt. Blant helsepersonellets plikter savner jeg omtale av varslingsplikten ved uforsvarlige forhold i helsepersonelloven § 17 og enkelte meldeplikter i helsepersonelloven og spesialisthelsetjenesteloven. Eksempler fra domsavsigelser er til dels nokså gamle og avsagt i en annen tid. Jeg savner mer tidsaktuelle eksempler som er bedre tilpasset dagens situasjon og problemer. Man savner også drøfting av spørsmål det kanskje ikke finnes svar på i domsavsigelser, for eksempel når det gjelder informert samtykke og rekkevidden av pasientens selvbestemmelse.

Asbjørn Kjøenstad setter dagens regulering av helsetjenesten inn i en historisk sammenheng. Det er samtidig interessant å merke seg at også forfatteren mer enn antyder at forsøket på å gjennomregulere helsetjenesten med lover og forskrifter kanskje har skapt et uoversiktlig og uhensiktsmessig system.

Jørgen Holmboe

Statens helsetilsyn